

การพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย

The Development of Occupational Standards and Professional Qualifications for Chinese Language Teachers in Thailand

ประทีป ว่องวิระยุทธ¹อดิเรก นวลศรี² ศิริเพ็ญ อังสิทธิพนพร³ไห่ หยาง⁴ และเกียรติศักดิ์ ฟงปรีชากุล⁵
Prateep Wongverayut¹ Adirek Nuansri² Siripen Ungsitipoonporn³ Hai Yang⁴ and Kiattisak Fongprechakun⁵
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล² โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมกัวหน่า อ.ไห่หยาง Jinbu Language School³ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล⁴ โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมกัวหน่า อ.ไห่หยาง⁵ วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
¹Mahidol University International College (MUIC) ²Jinbu Chinese Language School ³Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University ⁴Jinbu Chinese Language School ⁵Pridi Banomyong International College, Thammasart University

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการประยุกต์แนวคิดการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย ศึกษาเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม ทดลองนำเกณฑ์การประเมินดังกล่าวไปใช้ และศึกษาความพึงพอใจต่อมาตรฐานอาชีพคุณวุฒิวิชาชีพและเกณฑ์การประเมินสำหรับผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย ผลจากการศึกษาพบว่า

1. มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนประกอบด้วย 4 หน่วยสมรรถนะ ได้แก่ 1.ใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน 2.วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ 3.ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และ 4.พัฒนาตนเองในวิชาชีพ

2. เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้สอนภาษาจีนประกอบด้วย ผลสอบจากข้อสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนมาตรฐานHSKและHSKK แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ แบบประเมินปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการคิดไตร่ตรองการจัดการเรียนรู้และการสัมภาษณ์

จากการนำเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพไปทดลองใช้ โดยผู้เข้าร่วมทดสอบ จำนวน 86 คน พบว่า หน่วยที่ 1 การใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน ผู้เข้าร่วมทุกคนล้วนสอบผ่านการวัดระดับความรู้ภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 100 หน่วยที่ 2 การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ มีผู้ผ่านเกณฑ์ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8 หน่วยที่ 3 การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มีผู้ผ่านเกณฑ์จำนวน 76 คนคิดเป็นร้อยละ 88.37 และหน่วยที่ 4 การพัฒนาตนเองในวิชาชีพ มีผู้ผ่านเกณฑ์จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 83.72 ของผู้รับการทดสอบทั้งหมด จากการสำรวจความพึงพอใจต่อเกณฑ์การประเมินของมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพมีความเหมาะสมในระดับมาก

คำสำคัญ: มาตรฐานวิชาชีพ คุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

Abstract

This article is an application of research and development concept with the objective to develop professional standards and qualifications of Chinese language teachers in Thailand. Appropriate tools and criteria were studied and then tried out. The satisfaction with occupational standards, professional qualifications and assessment criteria for Chinese language teachers in Thailand was also investigated. The results of the study showed that

1. The standards of professional qualifications for teachers of the Chinese language consist of 4 competencies: 1) being able communicate in Chinese in a familiar social context, 2) make periodic lesson plans, 3) teaching Chinese for communication, and 4) developing oneself in the profession.

2. The tools and criteria for assessing the competencies of Chinese language teachers consist of exam results from the standard Chinese proficiency exam, assessment of the periodic lesson plans, teaching assessment, teacher's reflection notes, and interviews.

After the assessment criteria for the standards and professional qualifications were implemented with a total of 86 people, it was found that, in the first competency, the use of Chinese for communication in a familiar social context, all participants passed the Chinese proficiency test; the second competency, periodic lesson planning, 73 people passed the criteria, which was 84.8 percent; the third competency, teaching Chinese language for communication, 76 people passed the criteria, accounting for 88.37 percent, and the last competency, professional self-development, 72 people passed the criteria, representing 83.72 percent of the total test takers. From the satisfaction survey on the standards of professional qualifications were appropriate at a high level.

Keywords: Professional standards and qualifications, Chinese language teachers

บทนำ

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้พัฒนาระบบการจัดการศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนที่ศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวต้องมีความรู้ในด้านภาษาจีนเป็นอย่างดี และมีมาตรฐานเทียบเท่าเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยใช้ระบบคุณวุฒิทางการศึกษาเป็นเครื่องมือวัดระดับความสามารถ และยังเป็นปัจจัยที่สำคัญของการจ้างงานในองค์กรภาครัฐและเอกชนมาโดยตลอด จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน รวมไปถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีระบบการคัดกรองบุคคลเข้าทำงานที่นอกเหนือจากการใช้ระบบคุณวุฒิทางการศึกษา ระบบการรับรองมาตรฐานอาชีพ จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “อาชีพผู้สอนภาษาจีน” ที่ต้องเน้นทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่า หลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษา เริ่มมีแนวโน้มเป็นหลักสูตรด้านวิชาชีพ รวมถึงเปิดสอนเป็นรายวิชาเลือกให้แก่ผู้สนใจจากคณะต่าง ๆ และเริ่มผลักดันเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษามากขึ้น แต่ในแง่ของผู้สอนภาษาจีน ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ด้านการสอน ดังนั้น การเร่งผลิตผู้สอนภาษาจีนชาวไทยที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเน้นให้มีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน (นริศ วศินานนท์, 2559) เช่นเดียวกับ อุทัยวรรณ เจริญชัย (2559) กล่าวว่า การพัฒนาครูสอนภาษาจีนเป็นเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนที่กำหนดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใจความตอนหนึ่งว่า การพัฒนาครูสอนภาษาจีนในระยะสั้นและระยะยาวให้ได้มาตรฐาน ต้องมีการกำหนดมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนโดยเทียบเคียงและปรับใช้ระบบการอบรมและการทดสอบมาตรฐานการสอน “เจ็ยวซือจื่อเกอเจิ้งชู่” ซึ่งเป็นมาตรฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีนสำหรับผู้สอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างประเทศ ในหลายปีที่ผ่านมา การศึกษาภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา แม้ว่าภาควิชาภาษาจีนต่าง ๆ จะมีการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีนออกมาเป็นจำนวนมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายที่น้อยคนนักจะประกอบอาชีพผู้สอนภาษาจีน ด้วยเหตุนี้เองภาครัฐจึงมีการผลักดันแผนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับการศึกษา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกำลังครูจีนจำนวนมากในการขับเคลื่อน

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย จำนวนผู้เรียนภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนภาษาจีนจะต้องมีโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเรียนการสอนภาษาจีนให้มากขึ้น รวมไปถึงต้องมีระบบการรับรองคุณภาพของผู้สอนภาษาจีนเหล่านี้ด้วย ในหลายประเทศพบว่าได้มีการพัฒนาระบบฐานสมรรถนะบุคคลากร ซึ่งรู้จักกันดีในนามของ “ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการกำหนดระดับสมรรถนะของบุคคลากรในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพในหลากหลายอาชีพเป็นจำนวนมาก โดยผ่านการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (Thailand Professional Qualification Institute : TPQI) แต่ยังไม่มีการพัฒนาระบบมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาเครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย
3. เพื่อทดลองใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ และแนวทางในการประเมินสำหรับ ผู้สอนภาษาจีนใน

ประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาของมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพคำว่า “มาตรฐานอาชีพ” ตามนิยามที่กำหนดขึ้นโดยกระทรวงแรงงาน (2529) หมายถึงการกำหนดระดับสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ โครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพพร้อมทั้งพัฒนาระบบการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพได้มีการดำเนินงานในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานดังกล่าวกล่าวคือต้องการให้มีระบบการรับรองความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะทางด้านวิชาชีพโดยกำหนดระดับสมรรถนะของบุคคลให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในบทความนี้ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนของต่างประเทศ เพื่อสามารถเป็นต้นแบบที่ดีและเหมาะสมสำหรับนำมาปรับใช้กับบริบทของประเทศไทย จากการศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพในของประทีป ว่องวีระยุทธ์และคณะ (2563) พบว่าในประเทศจีนในฐานะเจ้าของภาษา สหรัฐอเมริกาและมาเลเซีย ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพอย่างเป็นทางการและมีความเป็นสากล (ประทีป ว่องวีระยุทธ์และคณะ, 2563) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

รัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมและผลักดันภาษาจีนให้เป็นภาษาสากลและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนภาษาจีนที่มากขึ้นอย่างรวดเร็วจากทั่วโลกสำนักงานคณะกรรมการบริหารการเผยแพร่ภาษาจีนแห่งชาติของประเทศจีนหรือ Hanban ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ของสถาบันขงจื่อได้จัดทำมาตรฐานระดับความสามารถใช้ภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ (Chinese Language Proficiency Scales For Speakers of Other Languages, 2008) เพื่อสามารถเทียบกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (Common European Framework of Reference for Languages : CEFR) พร้อมด้วยการสร้างชุดข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความสามารถการใช้ภาษาจีนระดับสากลเพื่อเป็นแนวทางและเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับทุกประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้วยความต้องการในการเรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่3ทำให้มหาวิทยาลัยในประเทศจีนไม่สามารถผลิตผู้สอนภาษาจีนจำนวนมากได้จึงจำเป็นต้องมีการสร้างระบบการรับรองผู้สอนภาษาจีนประจำท้องถิ่นในแต่ละประเทศโดยใช้มาตรฐานเดียวกันเรียกว่า “มาตรฐานครูสอนภาษาจากสากล”จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการบริหารการเผยแพร่ภาษาจีนแห่งชาติโดยมีคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานจากจีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสวีเดน ซึ่งคณะทำงานคืออาจารย์จากมหาวิทยาลัยชั้นนำต่างๆ สถาบันขงจื่อ และโรงเรียนมัธยม โดยมาตรฐานดังกล่าวได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปีค.ศ. 2007 และปรับปรุงใหม่อีกครั้งในปีค.ศ. 2012 (Hanban, 2012) โดยมาตรฐานครูสอนภาษาจีนสากลจะประกอบไปด้วยหน่วยสมรรถนะ5ด้านดังนี้ (1) ด้านความรู้และความสามารถพื้นฐานสำหรับการสอนภาษาจีน (2) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียน (4) ด้านวัฒนธรรมจีนและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและ (5) ด้านจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพและการพัฒนาด้านอาชีพมาตรฐานครูสอนภาษาจีนสากลนี้นอกจากจะใช้เป็นมาตรฐานในการผลิตครูสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติแล้วยังใช้เป็นมาตรฐานของสถาบันขงจื่อในการคัดเลือกและอบรมครูสอนภาษาจีนทั้งในและต่างประเทศอีกด้วยโดยใช้เป็นมาตรฐานการรับรองคุณวุฒิของครูสอนภาษาจีนและเป็นมาตรฐานหลักสูตรในการผลิตครูสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สองระดับปริญญาโท

ประเทศสหรัฐอเมริกา

การเรียนการสอนภาษาจีนในสหรัฐอเมริกามีความจำเป็นเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาจีนโดยเฉพาะในระดับชั้นประถมและมัธยม โดยในปีค.ศ. 2001ได้มีการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนเบื้องต้นโดย Chinese Language Association of Secondary - Elementary School หรือ CLASS (CLASS, 2019) โดยความร่วมมือกับThe National East Asian Languages Resource Center หรือ NEALRC ของ Ohio State University (Lee, Lucy C.; Lin, Yu-Lan; Su, Chih-Wen, 2007)สมมุติฐานเบื้องต้นในการเรียนภาษาจีนในสหรัฐอเมริกานั้นการพูดต้องมาก่อนการเขียนการ

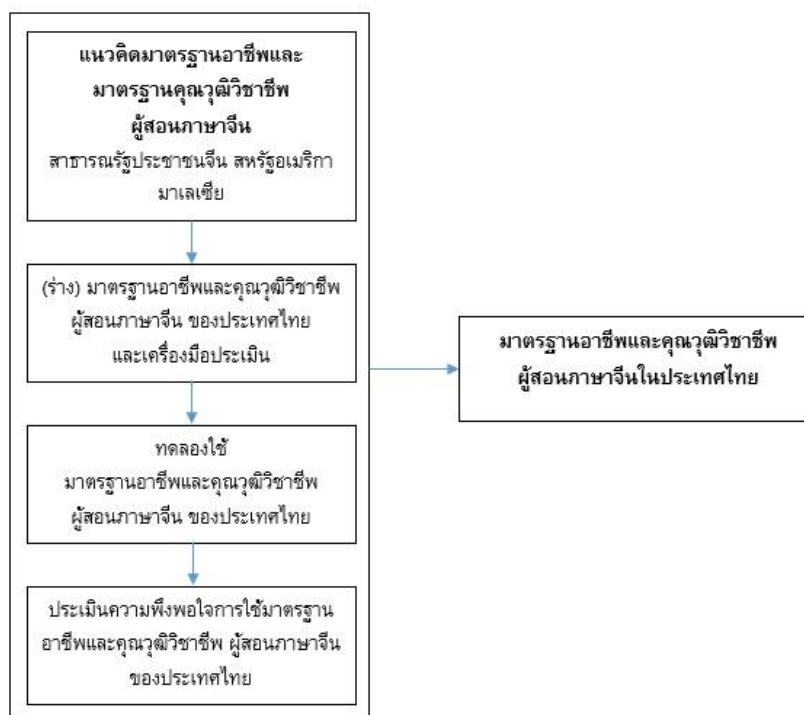
เรียนภาษาจีนจึงใช้เวลานานซึ่งจะให้ผลดียิ่งขึ้นต้องเรียนในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญสอนกระบวนการไปพร้อมกับเนื้อหาประกอบด้วยการใช้ภาษาและการอธิบายภาษานอกจากส่วนประกอบด้านภาษาศาสตร์แล้วทักษะการฟังพูดอ่านเขียนและหน้าที่ของภาษาต้องให้ผู้เรียนรู้วิธีการสื่อสารด้วยจึงจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนด้วยมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนเบื้องต้นของอเมริกาจะประกอบด้วยสมรรถนะ 12 สมรรถนะแต่ละสมรรถนะประกอบด้วย 3 ด้านคือด้านความรู้ ด้านทัศนคติต่อการงานและด้านความสามารถดังนี้ (1) ความรู้และทักษะการใช้ภาษา (2) ความรู้ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ (3) ความรู้ความสามารถด้านวัฒนธรรม (4) ความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้ภาษาที่สอง (5) ความรู้ด้านการเจริญวัยของเด็กนักเรียน (6) ความรู้ความสามารถด้านผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน (7) ความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน (8) ความรู้ความสามารถในการวางแผนการสอนและกลยุทธ์การสอน (9) ความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผล (10) ความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร (11) ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีและ (12) ความรู้ความสามารถในการพัฒนาด้านอาชีพ

ประเทศมาเลเซีย

มาเลเซียมีการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนแต่ยังไม่มีมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการแต่อย่างไรก็ตามเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและเพิ่มพูนทักษะของผู้สอนภาษาจีนจึงได้มีการสร้างและกำหนดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพโดยผ่านการวิจัยและสำรวจความคิดเห็นแล้วนำผลการวิจัยที่ได้นั้นมาจัดทำกรอบมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนนอกจากนี้ยังมีการระดมความคิดเห็นในการจัดทำกรอบมาตรฐานดังกล่าวจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งสาระสำคัญในการประชุมคือการกำหนดโครงสร้างสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในทางปฏิบัติจริงและการจัดทำรูปแบบรายละเอียดเนื้อหาของสมรรถนะโดยประกอบด้วย 4 สมรรถนะดังนี้ (Terng, 2014) (1) ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางภาษา (2) ความรู้เฉพาะทาง (3) ความรู้และทักษะในการสอนและ (4) คุณสมบัติของครูสอนภาษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนตามวัฏจักรดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีน

ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

เป้าหมายในการศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ประกอบด้วย แนวทางการวัดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิมาตรฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีการประกาศใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนอย่างเป็นทางการ และค่อนข้างมีความเป็นสากล และประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างเช่นประเทศมาเลเซีย เป็นประเทศที่มีแนวทางการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนที่น่าสนใจ รวมถึงบริบทของประเทศและการจัดการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ มีความใกล้เคียงกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสร้างและพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้ความสามารถจากหลากหลายหน่วยงาน รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาจีน จำนวน 33 ท่าน ประกอบด้วย คณะที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 6 ท่าน คณะรับรองมาตรฐานอาชีพ จำนวน 9 ท่าน คณะทำงาน จำนวน 15 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างและพัฒนามาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ประกอบด้วย (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ที่ได้จากการมาตรฐานของต่างประเทศ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในขั้นที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 4 หน่วยสมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน สมรรถนะที่ 2 วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ สมรรถนะที่ 3 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และสมรรถนะที่ 4 พัฒนาตนเองในวิชาชีพ และเครื่องมือประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ซึ่งจะประกอบด้วย ผลสอบจากข้อสอบมาตรฐาน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ แบบประเมินปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการคิดไตร่ตรองด้านการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. คณะทำงานฯ จัดทำ (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ในขั้นที่ 1 และเครื่องมือประเมินมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน
2. นำ (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน และเครื่องมือประเมินมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน เสนอต่อที่ปรึกษาโครงการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
3. ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ตามข้อเสนอแนะของปรึกษาโครงการ
4. ทำประชาพิเคราะห์ (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน โดยประชาสัมพันธักิจกรรมให้แก่ผู้ที่สนใจ และนำเสนอผลการประชาพิเคราะห์ (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ต่อคณะรับรองมาตรฐานอาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
5. หลังจาก (ร่าง) มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนได้รับการรับรองจากคณะรับรองมาตรฐานอาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) แล้ว คณะทำงานจึงดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวัดและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน
6. นำเครื่องมือวัดและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผลฯ ด้านการศึกษาและ

หลักสูตร และด้านภาษาจีน โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เครื่องมือวัด และเกณฑ์การประเมินผู้สอนภาษาจีน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีน ประกอบด้วย

1. ผู้สอนภาษาจีนชาวไทย โดยต้องมีผลการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK (Hanyu Shuiping Kaoshi) ระดับ 4 ขึ้นไป และผลการสอบวัดระดับทักษะการพูดภาษาจีน HSKK (Hanyu Shuiping Kouyu Kaoshi) ระดับกลางขึ้นไป มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี/ต่ำกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 1 ปี และต้องมีหนังสือรับรองการสอนจากหน่วยงานต้นสังกัด และอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี

2. ผู้สอนภาษาจีนชาวต่างชาติ โดยต้องมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 2 ปี และต้องมีหนังสือรับรองการสอนจากหน่วยงานต้นสังกัด และกรณีผู้ขอทดสอบมีสัญชาติจีนและไต้หวัน ให้ยกเว้นการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK แต่ต้องแสดงผลการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน PSC¹

โดยมีผู้เข้ารับการทดลองทั้งสิ้น จำนวน 86 คน จำแนกเป็นภูมิภาค ภาคเหนือ จำนวน 59 คน ภาคกลาง จำนวน 13 คน และภาคอีสาน จำนวน 14 คน และจำแนกตามระดับระดับชั้นคุณวุฒิ ประกอบด้วย ระดับ 3 จำนวน 44 คน ระดับ 4 จำนวน 20 คน และระดับ 5 จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ครอบคลุมระดับคุณวุฒิวิชาชีพ 3 ระดับ คือ ระดับ 3 ระดับ 4 และระดับ 5² และเครื่องมือประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย ผลสอบจากข้อสอบมาตรฐาน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ แบบประเมินปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการคิดไตร่ตรองด้านการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. จัดอบรมกระบวนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน สำหรับเจ้าหน้าที่สอบ ซึ่งประกอบด้วย การชี้แจงถึงขอบเขตภาระหน้าที่ กระบวนการทดสอบ หลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ รวมถึงวิธีการและเทคนิคในการประเมิน

2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้สนใจในการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จากทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และดำเนินการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน โดยผู้เข้าร่วมการทดลองจำนวน 86 คน โดยมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

¹ PSC: Putonghua Shuiping Ceshi (普通话水平测试) เป็นการสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาจีน สำหรับผู้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่ ซึ่งได้รับการพัฒนาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2537 โดยสาธารณรัฐประชาชนจีน

² การจัดระดับคุณวุฒิวิชาชีพอ้างอิงจากการจัดระดับคุณวุฒิวิชาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ โดยในงานวิจัยนี้ในเบื้องต้นได้เลือกศึกษาคุณวุฒิวิชาชีพในระดับ 3 คือผู้สมรรถนะทางเทคนิคในการประยุกต์หลักการ ระดับ 4 คือผู้สมรรถนะทางเทคนิคครอบคลุมงานอาชีพ และระดับ 5 ผู้สมรรถนะทางเทคนิคและการจัดการ

2.1 ผู้เข้ารับการทดลองดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ เพื่อให้คณะกรรมการประเมินพิจารณา และแจ้งผลการพิจารณาให้แก่ผู้เข้ารับการทดลองทราบ โดยหากแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณา ผู้เข้ารับการทดลองจะต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาแผนให้คณะกรรมการประเมินพิจารณาอีกครั้ง

2.2 ผู้เข้ารับการทดลอง ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ พร้อมทั้งบันทึกวีดิทัศน์การสอน ความยาวไม่น้อยกว่า 50 นาที และดำเนินการบันทึกผลการสอนลงในแบบบันทึกการคิดไตร่ตรองด้านการจัดการเรียนรู้

2.3 ผู้เข้ารับการทดลอง จัดส่งวีดิทัศน์บันทึกการสอน และแบบบันทึกการคิดไตร่ตรองการจัดการเรียนรู้มายังคณะกรรมการประเมินเพื่อพิจารณา และแจ้งผลการประเมิน หากผู้เข้ารับการทดลองผ่านเกณฑ์การประเมิน จะต้องเข้ารับการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจัดทำแฟ้มสะสมงานที่แสดงถึงการพัฒนาตนเองในวิชาชีพตามวันเวลาที่คณะกรรมการประเมินได้แจ้ง

3. สรุปผลการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน และนำเสนอผลต่อคณะรับรอง และที่ปรึกษาโครงการ

ระยะที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ได้แก่ อาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน โดยมีผู้ตอบจำนวน 71 คน จากผู้เข้าร่วมทดลองทั้งหมด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 82.56

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นต่อการทดลองใช้เครื่องมือและกระบวนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

สร้างแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นต่อการทดลองใช้เครื่องมือและกระบวนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน และข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ โดยให้อาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จำนวน 71 คน เข้าไปตอบแบบสำรวจออนไลน์ และกิจกรรมสนทนากลุ่มกับอาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมการทดลองประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นต่อการทดลองใช้เครื่องมือและกระบวนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน แบบออนไลน์ และข้อคิดเห็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

การศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จากการศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย พบว่าแต่ละประเทศมีความเหมือน - ความต่าง จุดเด่น - จุดด้อย ดังนี้ ประเทศจีน ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะหลักตามมาตรฐาน มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา กำหนดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน นอกจากประเทศจีน และมาเลเซีย ให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจภาษาของประเทศอื่น ๆ เพราะความรู้ความเข้าใจดังกล่าวนี้ จะเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งในการเข้าใจผู้เรียน และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้สอนจะต้องสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาจีนกับภาษาอื่น ๆ ได้ สหรัฐอเมริกา

แบ่งเนื้อหาสมรรถนะหลักออกเป็น 12 สมรรถนะ ในแต่ละสมรรถนะสามารถแยกออกเป็นสมรรถนะย่อย ๆ และเกณฑ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน จะเห็นได้ว่ามาตรฐานของอเมริกาจะมีความละเอียดค่อนข้างสูง แต่หากพิจารณาถึงการนำไปใช้จริง มาตรฐานดังกล่าวอาจเป็นข้อเรียกร้องที่สูงมากเกินไป ซึ่งเป็นการยากที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายในทางปฏิบัติได้ ซึ่งหากศึกษาโดยละเอียดแล้ว จุดเด่นที่มาตรฐานของอเมริกาให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ พัฒนาการด้านการเรียนภาษาในแต่ละช่วงวัย การวิเคราะห์ผู้เรียน จิตวิทยาผู้เรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียน เป็นต้น แต่มาตรฐานของประเทศจีนและมาเลเซียได้กำหนดเรื่องดังกล่าวให้เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน

2. ผลการสร้างและพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 4 หน่วยสมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน สมรรถนะที่ 2 วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ สมรรถนะที่ 3 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และสมรรถนะที่ 4 พัฒนาตนเองในวิชาชีพครอบคลุมระดับคุณวุฒิวิชาชีพ โดยเกณฑ์การประเมินจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ 3 ระดับ 4 และระดับ 5 ทั้งนี้ในแต่ละระดับนั้นผู้สอนจะต้องมีสมรรถนะ (Unit of Competence - UOC) สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านภาษาจีน สมรรถนะด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองเชิงวิชาชีพ ในแต่ละหน่วยสมรรถนะประกอบด้วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence - EOC) เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และวิธีการประเมิน (Assessment)

3. ผลการศึกษาเครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย

3.1 เครื่องมือประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

ประกอบด้วย (1) ผลสอบจากข้อสอบมาตรฐาน โดยเครื่องมือประเมินจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (ผ่าน/ไม่ผ่าน) จำแนกเป็นสมรรถนะหลัก 4 หน่วยสมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน สมรรถนะที่ 2 วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ สมรรถนะที่ 3 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และสมรรถนะที่ 4 พัฒนาตนเองในวิชาชีพ (2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 14 ข้อ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 5 สมรรถนะ ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผล (3) แบบประเมินปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (ใช่/ไม่ใช่) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 5 สมรรถนะ ได้แก่ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ นำความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (4) แบบบันทึกการคิดไตร่ตรองด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินตนเอง จำนวน 4 ข้อ มีระดับคะแนนตั้งแต่ 1 - 4 และ (5) แบบสัมภาษณ์ โดยเป็นรูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งจะเป็นการประเมินหน่วยสมรรถนะด้านพัฒนาตนเองเชิงวิชาชีพ โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ แต่ละข้อจะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และระดับคะแนนเป็น 1 - 4

3.2 เกณฑ์การประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนเกณฑ์การประเมินจะแบ่งระดับคุณวุฒิออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นคุณวุฒิที่ 3 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 12 ข้อ จาก ทั้งหมด 16 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 17/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 12/16 คะแนน ระดับชั้นคุณวุฒิที่ 4 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 13 ข้อ จาก ทั้งหมด 17 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 19/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 15/20 คะแนน และ ระดับชั้นคุณวุฒิที่ 5 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 15 ข้อ จาก ทั้งหมด 19 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 21/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 18/24 คะแนน

4. ผลการทดลองใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

ผลการทดลองใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน จากผู้เข้าร่วมการทดลอง จำนวน 86 คน โดย ผลการประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 1 การใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน โดยผู้เข้ารับการทดลองมีผล การสอบวัดระดับ HSK และ HSKK อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 การประเมินหน่วย สมรรถนะที่ 2 การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 73 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 13 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 84.88 การประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 3 การ ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองผ่านเกณฑ์ จำนวน 76 คน และไม่ผ่าน เกณฑ์ จำนวน 10 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 88.37 และการประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 4 การพัฒนาตนเองใน วิชาชีพพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองผ่านเกณฑ์ จำนวน 72 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 14 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็น ร้อยละ 83.72 เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ในภาพรวมพบว่า มีผู้ผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ 84 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด

5. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน

การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนพบว่า มีผู้ตอบ แบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 71 ท่าน ผลการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินในหน่วย สมรรถนะมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นต่อความต้องการใบรับรองคุณวุฒิและการทดสอบ สมรรถนะจากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

5.1 เหตุผลที่ผู้สอนต้องการใบรับรองคุณวุฒิวิชาชีพครูผู้สอนภาษาจีน คือต้องการพัฒนาตนเอง เป็นเพราะว่าการสอบจะทำให้ทราบกระบวนการประเมินความรู้ความสามารถ ทำให้ผู้สอนต้องพัฒนาตนเอง และหา ความรู้เพิ่มเติม

5.2 ผู้สอนต้องการใบรับรอง ความสามารถในการสอนเพื่อใช้ในการประกอบวิชาชีพครู หรือผู้สอน ภาษาจีน และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่นายจ้าง และผู้เรียน

5.3 การที่ผู้สอนต้องการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษาของตนเอง เพื่อทราบระดับความสามารถ ของตน และเป็นการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และใช้ประโยชน์ในการสมัครงานในอนาคต

อภิปรายผล

1. จากศึกษามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน พบว่า องค์ประกอบของมาตรฐานอาชีพและ คุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 4 หน่วยสมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ใช้ ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน สมรรถนะที่ 2 วางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ สมรรถนะที่ 3 ปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และสมรรถนะที่ 4 พัฒนาตนเองในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้อง และครอบคลุมกับ มาตรฐานและสมรรถนะผู้สอนภาษาจีนของประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ในการศึกษา และกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนของ ประเทศไทย ซึ่งสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นนั้นสอดคล้องกับ อุทัยวรรณ เฉลิเมชย์ (2559) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูสอน ภาษาจีนในระยะสั้นและระยะยาวให้ได้มาตรฐาน ต้องมีการกำหนดมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอน ภาษาจีนโดยเทียบเคียงและปรับใช้ระบบการอบรมและการทดสอบมาตรฐานการสอน “เจียจื่อจื่อเกอเจิ้งซู่” ซึ่งเป็น มาตรฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับผู้สอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างประเทศ

2. จากการศึกษาเครื่องมือประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน พบว่า ประกอบด้วย (1) ผลสอบจากข้อสอบมาตรฐาน (2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ (3) แบบประเมิน ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ (4) แบบบันทึกการคิดไตร่ตรองด้านการจัดการเรียนรู้ และ (5) แบบสัมภาษณ์ เป็นรูปแบบการ ประเมินที่เหมาะสมกับการประเมินผู้สอนโดยมีการประเมินทั้งในส่วนของการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน การ

ประเมินการสอนเป็นรายชั่วโมง การประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแนวทางการประเมินที่ครอบคลุมกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนทั้งในส่วนของภาพรวมและรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนในส่วนต่างๆ ผู้ประเมินสามารถประเมินผู้สอนในด้านความรู้ การบริหารจัดการ ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงรายละเอียดต่างๆ และการได้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับ ศูนย์การสอบภาษาจีนแห่งอาเซียน (ประเทศไทย) (2560) ที่กล่าวถึงแนวทางการสอบใบรับรองความสามารถวิชาชีพรูภาษาจีนระดับสากล (Certificate for Teachers of Chinese to Speaker of Other Languages : CTC SOL) ว่าในการสอบใบรับรองนั้นจะต้องมีการทดสอบ 2 ส่วน ประกอบด้วย การทดสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ โดยในส่วนของข้อเขียนนั้นจะประกอบด้วย ความรู้ทั่วไป การนำไปใช้ และความรู้ความเข้าใจ ในส่วนของการสัมภาษณ์จะวัดความสามารถในการออกแบบแผนการสอน กระบวนการสอน การบรรลุวัตถุประสงค์และการใช้ภาษาต่างประเทศในการสนับสนุนการเรียนการสอน ในขณะเดียวกันยังวัดคุณสมบัติพื้นฐานในสายอาชีพ มนุษย์สัมพันธ์ การสื่อสาร จิตวิทยาและทัศนคติของครูผู้สอน

3. จากการศึกษาเกณฑ์การประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนเกณฑ์การประเมินจะแบ่งระดับคุณวุฒิออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นคุณวุฒิที่ 3 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 12 ข้อ จาก ทั้งหมด 16 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 17/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 12/16 คะแนน ระดับชั้นคุณวุฒิที่ 4 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 13 ข้อ จาก ทั้งหมด 17 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 19/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 15/20 คะแนน และระดับชั้นคุณวุฒิที่ 5 การวางแผนการสอนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 15 ข้อ จาก ทั้งหมด 19 ข้อ คะแนนการปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 21/24 คะแนน และคะแนนสัมภาษณ์ ไม่น้อยกว่า 18/24 คะแนน สอดคล้องกับแนวทางการประเมินผู้สอบภาษาจีนของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน) (2559) ที่กล่าวถึงคุณวุฒิผู้สอนภาษาจีนจะต้องมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ตามมาตรฐานข้อสอบที่มีเกณฑ์การประเมินเทียบเคียงกรอบมาตรฐาน Chinese Language Proficiency Scales for Speakers of Other Language โดยต้องผ่านการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถภาษาจีน HSK และ HSKK มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้หรือหลักสูตร มีการกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับวัยและระดับภาษาของผู้เรียน มีการบูรณาการทักษะทางภาษา มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง สามารถสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน มีการคิดไตร่ตรองเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุงของตนเอง และวางแผนการพัฒนาตนเองในทางวิชาชีพ

4. จากการศึกษาใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ โดย ผลการประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 1 การใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ในบริบทสังคมที่คุ้นชิน โดยผู้เข้ารับการทดลองมีผลการสอบวัดระดับ HSK และ HSKK อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 การประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 2 การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 73 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 13 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 84.88 การประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 3 การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร พบว่า ผู้เข้ารับการทดลองผ่านเกณฑ์ จำนวน 76 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 88.37 และการประเมินหน่วยสมรรถนะที่ 4 การพัฒนาตนเองในวิชาชีพพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองผ่านเกณฑ์ จำนวน 72 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 14 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 83.72 เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีนในภาพรวม พบว่า มีผู้ผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ

84 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด เป็นเพราะว่ามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ และเกณฑ์การประเมินเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นใหม่ อาจส่งผลให้ผู้สอนที่เข้ารับการทดสอบยังขาดประสบการณ์ ความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมกับมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้พบว่าในบางมาตรฐานยังมีบางส่วนไม่ผ่านการประเมินที่ทดสอบ และจากการศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผู้สอนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินในหน่วยสมรรถนะมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่ารูปแบบการประเมินและเกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนานั้นเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นมาตรฐานของการประเมินผู้สอน โดยผู้สอนส่วนใหญ่มีแนวทางในการเตรียมสอนและการจัดการเรียนรู้เป็นปกติ อีกทั้งเป็นการประเมินศักยภาพที่ผู้สอนด้านภาษาพึงมีทั้งในด้านทักษะการสื่อสาร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และการพัฒนาตนเองในวิชาชีพ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านผู้สอนว่า ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลาย และประพฤติตนอย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาข้อมูลสมรรถนะที่จำเป็นของผู้สอนภาษาจีนจากของผู้สอนภาษาจีนโดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และแนวทางการพัฒนามาตรฐานที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2562. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/032/T_0029.PDF. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564.
- นริศ วศินานนท์. (2559). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 9(2): 263-287.
- ประทีป ว่องวีระยุทธ, อติเรก นวลศรี, ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร, ไหว่ หยางและเกียรติศักดิ์ ฟงปรัชากุล. (2563). การศึกษาแนวคิดมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพสาขาผู้สอนภาษาจีน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 12(1), 304-313.
- อุทัยวรรณ เฉลิสมชัย. (2559). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดเชียงใหม่. สืบค้น 20 มีนาคม 2564 จาก <http://www.vajiravudh.ac.th/KM/Vichakarn-Document/teaching-doc/>
- ศูนย์การสอบภาษาจีนแห่งอาเซียน (ประเทศไทย). (2560). ใบรับรองความสามารถวิชาชีพครูภาษาจีนระดับสากล (CTCSOL). สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://www.chinesetest-support.org/th/testintro/ctcsolintro/>
สืบค้น
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). 2559. กรอบมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก <https://www.tpqi.go.th/qualification.php>
- Chinese Language Association of Secondary-Elementary Schools (CLASS). (2009). *Chinese Language Teaching in America: K-12 Chinese Flagship Program*. Retrieved February 20, 2021, from <https://classk12.org>
- The Office of Chinese Language Council International (HANBAN). (2012). *Standards for Teachers of Chinese to Speakers of Other Languages (Revised Edition)*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Tereng, Hoe Foo. (2014). *A Study of Teachers' Competency Standards and Teaching Mandarin as a Second Language in Malaysian Public University*. University Tunku Abdul Rahman, Malaysia.
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. มาตรฐานอาชีพ. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://sites.google.com/site/puangsawai2222/hnwy-thi-2-mat-than-xachiph>
- Putonghua Shuiping Ceshi (普通话普通测试) : PSC การทดสอบมาตรฐานความรู้ภาษาจีนสำหรับผู้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://baike.baidu.com/item/%E6%99%AE%E9%80%9A%E8%AF%9D%E6%B0%B4%E5%B9%B3%E6%B5%8B%E8%AF%95>